Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto koskien asetuksen uudistamista unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi; E-kirje LVM2021-00119

Vuonna 2013 annettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (1315/2013) unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi. Asetus sisältää vaatimukset TEN-T-liikenneinfrastruktuurille ja kuvauksen TEN-T-verkkojen laajuudesta. Asetuksessa on määritetty *ydinverkko*, joka koostuu eurooppalaisesta näkökulmasta tärkeimmistä yhteyksistä, ja jonka pitäisi saavuttaa asetuksessa määritelty taso vuoteen 2030 mennessä. TEN-T-ydinverkkoa täydentää *kattava verkko*, jonka reitit on liitetty ydinverkkoon alueellisella ja kansallisella tasolla.

Suomen kautta kulkee kaksi ydinverkkokäytävää; Pohjanmeren-Baltian ja Skandinavian-Välimeren ydinverkkokäytävät. Pohjanmeren-Baltian ydinverkkokäytävä laajennetaan 2021 alkavalla Verkkojen Eurooppa (CEF) -rahoituskaudella Helsingistä pohjoiseen ja edelleen Tornion kautta Ruotsin puolelle Luulajaan. Skandinavian-Välimeren ydinverkkokäytävä kulkee Turusta Helsingin kautta Venäjän rajalle. TEN-T –verkon kehittämiseen ja modernisointiin on mahdollista hakea rahoitusta CEF –rahoitusinstrumentista.

Asetuksen vaatimukset ovat palvelleet Suomen TEN-T –verkon kehittämistä kohtuullisen hyvin. TEN-T-suuntaviiva-asetuksen kriteerit täyttyvät Suomen ydinverkolla ja kattavalla verkolla pääosin. Laatutasoa koskevia puutteita kohdistuu kuitenkin ydinverkolle erityisesti tieverkon osalta. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että asetuksen uudistuksessa ei ole tarve edistää uusia vaatimuksia TEN-T –verkolle, sillä verkon vaatimustaso on jo nykyisellään riittävä edistämään Euroopan sisämarkkinoiden toimivuutta ja rajatylittävää liikennettä. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että TEN-T –verkon vaatimukset eivät nouse liian korkeiksi, jotta Suomella on mahdollisuus täyttää verkon vaatimukset vuoteen 2030 mennessä ilman kohtuuttomia taloudellisia panostuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että CEF-rahoitus tieverkolle on hyvin vähäistä ja se kohdistuu erityisesti ennalta määritettyihin yhteyksiin koheesiomaissa. TEN-T –ydintieverkon toteuttaminen asetuksen mukaiseen vaatimustasoon jää käytännössä kokonaan kansallisen toteutuksen ja rahoituksen varaan. TEN-T-asetuksen osalta on myös huomioiva, että TEN-T -verkko toimii monesti pohjana muun EU-lainsäädännön soveltamisessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että Suomen TEN-T –verkon vaatimusten ja kehittämisen osalta tulisi huomioida jatkossakin Suomen liikennejärjestelmän ominaispiirteet, kuten vähäiset liikennevolyymit, pitkät etäisyydet sekä rajatylittävien yhteyksien vähäisyys maaliikenneyhteyksien osalta. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että asetuksessa tulisi huomioida liikennejärjestelmän erilaiset kehittämistarpeet eri jäsenvaltioiden välillä.

Asetuksessa on säädetty, että TEN-T -verkon vaatimuksiin voidaan myöntää poikkeuksia asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. TEN-T –asetuksessa on tärkeä säilyttää

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

joustavuus vaatimusten toteuttamiselle myös jatkossa, jotta TEN-T –verkon kehittäminen olisi kaikilta osin perusteltua, tehokasta ja että se vastaisi jäsenmaiden erilaisiin liikenteellisiin tarpeisiin.

Ennakkotietojen mukaan komissiolla ei ole tavoitteena tehdä suuria muutoksia TEN-T –verkolle. On kuitenkin mahdollista, että joitain päivityksiä verkolle tehdään. Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa verkon laajuutta koskevat muutostarpeet niin, että TEN-T verkko palvelisi Suomen liikenneverkon kehittämistä ja CEF-rahoitussaantoa hyvin sekä sen mukaisesti kuin kansallisista kehittämistoimista ja rahoituksesta linjataan Liikenne12-suunnitelmassa. Laajuuden tarkastelussa huomioidaan liikenneverkon strateginen tilannekuva ja sen pohjalta laadittava Väylävirastossa valmisteilla oleva investointiohjelma.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi